

KMETSKI LIST

št. 33.

Ljubljana, 14. avgusta 1940

Leto XXII

Pravičnost bodi vrhovni zakon

Na Daljnem vzhodu živi narod, ki je po številu največji med narodi, po svoji kulturi pa brzkone visoko prekaša belo raso. To so Kitajci, narod, ki je imel visoko razvito civilizacijo in kulturo že v tisti sivi davnini pred več tisočletji, ko so se naši davni pradedje preživljali še kot lovci in pastirji. In ta narod ki tudi danes kaže velikansko življenjsko silo in svežino, pravi v svojih pregovorih več ko enkrat

use temelji na resnici

To je modrost, ki jo je učila skušnja mnogih tisočletij, prav tako pa jo je skušnja nadaljnjih tisočletij potrdila.

Do na las enakega spoznanja so prišli kulturni narodi evropskega zapada. Tudi pri Rimljanih je veljalo že pred nastopom krščanstva načelo, da bodi pravičnost vsakomur vrhovni zakon.

Ako vidimo, da dva naroda, ki sta drug od drugega tako oddaljena ter rasno in kulturno tolikanj različna, prideta v temeljnih vprašanjih do istega spoznanja in dajeta na eno izmed teh vprašanj popolnoma enak odgovor, potem lahko to smatramo za

zlato pravilo

življenja v urejeni človeški družbi. V resnici tudi vemo iz skušnje, da to zlato pravilo vedno in povsod velja. Kjer pa ga začno kršiti in teptati, je to znamenje gnilobe in razkroja, znamenje pokvarjenosti, ki mora nujno biti kaznovana.

Kakor smo na tem mestu že večkrat podčrtali, so naravni zakoni večni in neporušljivi. Človek morda mimogrede (a res samo mimogrede!) opehari človeka, narave ne more nikoli. Kajti vsak tak poskus narava strogo in neizprosno kaznuje, najsi bo to na posamezniku, najsi bo na celih narodih.

Kjer torej ljudje začno gaziti in teptati zlato pravilo o pravičnosti kot temelju socialnega reda, tam govorimo

o korupciji

kot socialni bolezn družbe. Korupcija ni tvorba sedanje dobe, kar priča že izraz sam. Saj izvira beseda iz latinščine. Po naše pomeni pohujšanje, pokvarjenost in izprijenost.

V čem pa obstoji socialna korupcija?

Preden na to odgovorimo, naj opozorimo čitatelja na osnovne zahteve socialne pravičnosti, ki jih »Kmetški list« brani in zagovarja vsa leta svojega obstoja. Vsak človek — pravimo — ima pravico do življenja, z delom pa si to pravico še potrjuje in utrjuje. Zato mora nujno imeti tudi pravico do dela. Delo torej ni samo stroga in sveta dolžnost, ampak tudi častna in dostojanstvena pravica zdravega človeka. Zato mora biti delo v zdravi človeški družbi porazdeljeno tako, da se ga po svojih telesnih in duševnih sposobnostih lahko udeležujejo vsi zdravi udje, s presežkom de-

lovnih uspehov pa vzdržujejo vse, kar je za organizirano skupnost potrebno (državno upravo, vojsko, vse upravne enote doli do občine itd.) ter one, ki za delo niso več ali niso še sposobni, to se pravi starostno onemogle, bolne, invalide in otroke.

Kjer pa se razpase korupcija, tam posamezniki na škodo skupnosti brez dela — vsaj brez resničnega dela — začno grabiti in kupičiti sadove dela, medtem ko se drugi v potu svojega obraza zaman trudijo in pehajo za košček vsakdanjega kruha. Kako naj imenujemo tako početje, kjer poedinec zasede celo vrsto mastno plačanih mest, ki mu brez težjega dela vržejo po 80, 100, 120 tisoč mesečno in več dohodkov, medtem ko drugi ne pride niti do tega, da bi mogel pošteno preživljati svojo družino. Kako naj imenujemo tak pojav, če vidimo, da tak človek nima toliko vesti in socialnega čuta, da bi vsaj del teh ogromnih presežkov odstopil potrebnejšim in morda tudi sposobnejšim ter tako v malem narodu pomagal ustvarjati občutje pravičnosti in enakopravnosti? Kako naj pravimo početju, ki izziva vprav nasprotno občutje, občutek krivice in neenakopravnosti?

Že latinski jezik je za take pojave poznal izraz korupcija. Zaradi nje je propadel visoko civilizirani rimski narod. Vsa njegova moč, vsa njegova ogromna imperialna sila mu ni mogla pomagati. Razjedel ga je črv korupcije.

nazaj k naravi

je bil klic, ki je odmeval po Evropi pred velikim izbruhom francoske revolucije. Kakor osvežujoč vihar je šel ta klic od ust do ust, je odmeval iz srca v srce in jel končno brezobzirno čistiti vso gnilobo. Ob takih pojavih je seveda neizogibno, da marsikaj in marsikdo pade kot čisto nedolžna žrtev. Zato si pаметen in uravnovešen človek teh viharjev ne želi, ampak skuša s klici in opozorili na miren način odstraniti in ozdraviti vse tisto, kar se je ko gnojni čiri nabralo na telesu družbe. Uvidni politiki in državniki tako dobro mišljena opozorila spoštujejo in uvažujejo, sam sebi pa piše sodbo kdor si maši ušesa pred njimi ali celo vihti korobač nad tistimi, ki so hoteli njemu in narodu dobro!

Ako tedaj zahtevamo vrnitev k naravi, je ta klic upravičen, pošten in utemeljen, hkrati pa tako obsežen, da zajema vse veje narodovega življenja. Ne s papirnatimi uredbami, ampak s temeljito notranjo

preosnovno miselnosti

lahko ozdravimo družbo in ji pomagamo iz zmede in težav sedanjih dni. Samo narodi, ki bodo znali urediti svoje življenje v domačem krogu na temelju neizprosne pravičnosti, bodo prestali čas sedanjih težkih preizkušenj, vse drugo bo klonilo v sužnost ali pa sploh izginilo s površja zemlje.

Kakor v duhovnih, tako se je treba ravnati po načelu pravičnosti tudi v gmočnih vprašanjih. Denar, ki se v obliki davkov in drugih dajatev steka v javne blagajne, je ljudski denar, je narodova last. Zato ga je treba po potrebi deliti v pomoč tam, kjer je narod pomoči res potreben ne glede na strankarsko pripadnost in sorodstvene vezi. Če iz javnih sredstev podpremo zadružništvo, potem ga moramo podpreti v celoti. Načelu pravičnosti pa se silno upira, ako en del zadrug temeljito podpremo, drug del enakih zadrug, ki opravljajo isto gospodarsko socialno poslanstvo med narodom in se bore z istimi težavami ko prve, pa prezremo in prepustimo usodi kakor brezvestna mati svoje nezakonsko dete.

Čutu pravičnosti se tudi upira, če peščica ljudi živi v takem izobilju, da niti ne ve, kako bi razmetavala denar, medtem ko zgarane matere delovnih slojev iz vrst ročnih in duševnih delavcev iz dneva v dan ne vedo, s čim in kako naj prehranijo svoje otroke.

Čutu pravičnosti se tudi upira, če pred očmi vsega naroda čez noč izginejo najvažnejše življenjske potrebščine, kakor hitro je zanje določena maksimalna cena! Po 195, kakor je cena maksimirana za koruzo, je ni, po 250 in 300 jo lahko dobi človek, kolikor želi. Isto je z oljem, isto z drugimi važnimi življenjskimi potrebščinami.

Ako na to opozarjamo, ne delamo tega zato, da bi iz kakršnih koli razlogov delali proti komur koli nerazporejenosti. Tako početje nam je že načelno tuje in odvratno, po drugi strani pa so tudi časi veliko preresni za slične podvige. Nasprotno, želimo samo opozoriti na to, kje tiči črv nezadovoljstva. Treba mu je streči glavo, zajeti in zatreti zlo pri korenini, pa bo kljub vsem težavam narod tako kretno občutil kakor osvežujočo pomlad. In brez velikih naporov in brez bobnečih besedi bomo notranje strnjeni in navzven odporni lahko prenašali in tudi premagali vsa bremena in težave, ki nam jih nalaga čas.

Žabkar Janez:

Obisk Nj. Vis. kneginje Olge v Ljubljani

Nj. Vis. kneginja Olga je v živahnem zanimanju za naše razmere pretekli teden kot predsednica Rdečega križa Kraljevine Jugoslavije obiskala šotor Rdečega križa v Ljubljani. Pred šotorom so sprejeli Nj. Vis. kneginjo Olgo najvišji predstavniki naše banovine in odbor RK. Po ogledu skladišča RK si je kneginja ogledala žensko bolnico, zavod za novotvorbe in otroško bolnišnico. Povsod se je kneginja živo zanimala za razmere in primariji so ji tolmačili posamezne slučaje bolezni in odgovarjali na stavljena vprašanja.

Nova ureditev Balkana

Nemčija in Italija si hočeta pred napadom na Anglijo zavarovati hrbet

Zemljevid Romunije s spornimi ozemlji, ki jih je, oziroma jih še bo morala Romunija odstopiti sosedom. Črtani del znači Besarabijo in tisti del Bukovine, ki so ga dobili Rusi. Pikčasto je označena južna Dobruža, ki jo dobe Bolgari, na severozapadu pa je Transilvanija, ki jo zahteva Madžarska

Ob izbruhu vojne v lanskem septembru je bil svet skoraj presenečen, ko je videl, da je Balkan ostal miren. V nasprotju s prejšnjo svetovno vojno, ki je izbruhnila vprav na Balkanu, je bilo zdaj podoba, kakor da se pomembni dogodki v ostali Evropi balkanskih narodov sploh ne tičejo. Medtem ko je Poljska krvavela in po junaškem boju končno klonila, so podale vlade balkanskih držav samo izjave o svoji strogi nevtralnosti.

ANGLEŠKA POLITIKA

si je na vso moč prizadevala, da bi ustvarila Nemčiji dve, po možnosti pa tudi tri fronte: na vzhodu, zapadu in na jugu. V svojih prizadevanjih pa je bila — kakor sedaj že jasno vidimo — veliko preozkosrčna. Nikakor ni hotela poravnati starih političnih računov z Rusijo, po drugi strani pa je s Francozi vred podcenjevala udarno silo nasprotnika.

Zaradi teh dveh napak je Anglija — kar danes Angleži sami priznavajo — v sedanji vojni doživljala zapored udarec za udarcem. Zaigrala je rusko zavezništvo; Poljska, ki ji je Anglija s Francijo vred jamčila meje, je bila v kratkem času krvavo pregažena in razdeljena, Francija, najpomembnejša angleška zaveznica, je podlegla in je prosila za premirje.

Tak razvoj dogodkov je Italijo tik pred francoskim zlomom izvalil v vojno, hkratu pa je močno izpodkopal angleški ugled in zaupanje malih narodov v Anglijo.

Vojna sicer res še ni končana. Zaradi neverjetne presenetljivosti dogodkov in bistvenih sprememb v načinu vojskovanja, zato danes nihče ne more napovedati, kakšen bo končni izid. Vsaka propaganda ga slika po svoje, nevtralni opazovalec pa lahko reče samo to, da se bo po sedanji vojni brez dvoma znatno spremenilo mednarodno posestno stanje, hkrati pa tudi socialni red in socialno pojmovanje. Da bodo te spremembe zarezale globoke brazde v vse panoge javnega in celo v ožje odnose zasebnega življenja, o tem danes nihče več ne dvomi.

ODMOR

po francoskem zlomu so skušali v različnih krajih različno tolmačiti. Prihajale so in še prihajajo različne razlage iz vojaških in političnih virov. Seveda je treba te razloge sprejemati in presojeti z veliko previdnostjo. Največkrat pomenijo le želje tistih, ki jih pošiljajo v svet. Pogosto so seveda take razlage tudi zgolj poskusni baloni, da bi z njih pomočjo v enem taboru izzvali kar najbolj jasne in določne namene drugega tabora.

Po Hitlerjevem in Churchillovem govoru, o katerih smo tedaj poročali tudi v »Kmetstem listu«, je bilo svetu jasno, da se bo vojna nadaljevala. Razvoj je domnevo potrdil. Sedaj stojimo pred odločilnim spopadom med osiščnima silama (Italija in Nemčija) in Anglijo. Zatišje torej ni znak utrujenosti niti na eni niti na drugi strani, ampak samo odmor, ko obe strani zbirata vse svoje sile za odločilni udar.

VARNO ZALEDJJE

Kakor je bil na nemški strani vsak dosednji korak v tej vojni dobro premišljen in vsestransko pretehtan, tako vse kaže, da bo tudi napad na Anglijo plod temeljite in do kraja izvedene organizacije.

Nemci vedo, da si je za uspešno izvedbo takega podviga treba temeljito zavarovati hrbet. Ker je imela Anglija s Francijo pred sedanjo vojno na Balkanu dokaj vpliva, je bilo treba obe sili najprej izriniti z Balkana. To je bila med drugim naloga sestanka v Solnogradu. Kolikor je mogoče doslej presoditi, je bila ta naloga opravljena v velikem obsegu in na tak način, da niso bili prizadeti ruski interesi.

BESARABIJA

je bila že dolgo jabolko spora med Rumunijo in Rusijo. Versajska konferenca, ki je krojila Evropo po angleški zamisli, je to staro rusko zemljo poklonila Rumuniji, da bi na ta način Rusijo kar najbolj oslabil na Črnem morju in jo odrinila od ustja Donave.

Diplomate, ki so tako hoteli »za vse večne čase« Rusijo izriniti iz Podunavja, se pač niso zavedali, kako kratkotrajno bo njihovo delo. Prvi vihar po dobrih dveh desetletjih ga je zdrobil v prah. Naj človek gleda in presoja sedanje dogodke kakor koli, mora priznati, da je razvoj na vzhodu in zlasti na jugovzhodu popravil že nekatero krivico. Na jugovzhodu spada med te poprave tudi Besarabija. To so uvideli celo Rumuni sami in so zato to deželo brez preliivanja krvi izročili pravemu lastniku.

MEDBALKANSKI PROBLEMI

s tem seveda še niso bili rešeni in so pomenili trajno nevarnost, da se vojna razneti tudi na tem vročem področju Evrope.

Tu je bila zlasti Bolgarija, ki je iz svetovne vojne izšla znatno prikrajšana. Kar pomeni Rusom Besarabija, to čutijo Bolgari za Dobružo, zibel in žitnico Bolgarske. Zato je čisto naravno, da so Bolgari izkoristili zamotani položaj in odločno zahtevali svoj delež.

Na pritisk Rima in Berlina ter menda tudi Moskve je zato prišlo do neposrednih pogajanj med bolgarsko in rumunsko vlado.

Pogajanja med Rumunijo in Bolgarijo so že toliko uspela, da sta se v bližini Crajeve lahko sestala rumunski kralj Karol in bolgarski kralj Boris. Pogajanja so potekala v pomirljivem in prijateljskem duhu ter bo bržkone že v bližnjih dneh podpisana končna pogodba, s katero bo Rumunija odstopila južno Dobružo svoji bolgarski sosedu.

Kakor poročajo, gre sedaj le še za določitev nekaterih krajev, za katere doslej še ni prišlo do sporazuma, ali naj jih obdrži Rumunija ali naj preidejo v bolgarsko posest.

S tem bo odstranjen na tem vročem ozemlju močan kamen spotike, ki je vsa zadnja leta grozil zanetiti požar na Balkanu. To potrjuje tudi govor predsednika romunske vlade *Gigurta*. Med drugim je dejal, da bo sedanja vlada zagotovila bodočnost državi in narodu. Odrkla se je politiki nejasnosti in bo odslej izvajala politiko osi Rim-Berlin.

Glede bolgarskih zahtev je dejal Gigurtu: Upamo, da bo v najkrajšem času dosežen sporazum glede Sovjetske zveze in upamo, da bo sodelovanje obeh držav zboljšalo medsebojne odnose na podlagi dobrega sredstva. Pripravljeni smo vse storiti in izvesti, kar je nujno potrebno, da se ohrani za bodoče generacije integralnost romunskega naroda in romunske države.

MADŽARSKA

takisto zahteva svoj delež, vendar do pogajanj v pravem pomenu besede doslej še ni prišlo. Sicer se je odposlanec romunske vlade poslanik Bossi že mudil v Budimpešti, vendar smatrajo, da njegov obisk doslej še ni rodil pravih sadov. Po madžarskem mnenju je treba dati Romuniji časa, da dokončno uredi svoje odnose z Bolgarijo in tudi svoje notranje zadeve. Seveda Rim in Berlin ne bosta predolgo čakala.

Gigurtu je izjavil:

Sporazum z Madžari je mogoč, ako bomo mi in Madžari doumeli, da je potrebno složno

sodelovanje na spornem ozemlju in da se je treba v najvišjem interesu obeh narodov odreči teritorialnim zahtevam. Ako to stališče ne bi bilo sprejemljivo, je Romunija pripravljena na pogajanja za izločitev določenega dela ozemlja z istočasno zameno prebivalstva. To bo za Romunijo težka žrtev ne glede na to, da bo prebivalstvo samo nezadovoljno ter bo prisiljeno zapustiti domove, kjer je bivalo stoletja.

Glede narodnostnih razmer je dejal Gigurtu:

Mi imamo 1 milijon 352.000 Madžarov in 183 tisoč Bolgarov kot narodni manjšini v državi, v Bolgariji pa živi 83.000 Romunov poleg novih 100.000, ki so v trikotu Dobrudže. V Transilvaniji živi 3 milijone 207.000 Romunov poleg 1.352.000 Madžarov. Razen v šestih okrožjih so povsod Romuni v večini. —

Vse kaže, da bo torej v kratkem prišlo do popolnega razčiščenja na Balkanu, s tem pa tudi do odločilnega nemško-italijanskega napada na Anglijo.

Doma in drugod

POZIV SLOVENCEM

Delovni odbor za postavitve spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju javlja, da bo spomenik slovesno odkrit letos 6. septembra na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Delovni odbor javno vabi vse Slovence, društva in korporacije, da se odkritja spomenika v čim večjem številu udeležijo.

RIKO FUX

V Ljubljani je umrl v 53. letu starosti magistratni uradnik dr. Riko Fux. Bolehal je že več let, a zadnji mesec je iskal pomoči v bolnici, ker se mu je bolezen močno poslabšala. Preboleli je ni mogel. Njegovo orjaško telo je podleglo zavratni bolezni.

Dr. Riko Fux je bil naš prijatelj in naš prištaš. Že na visoki šoli v Pragi je bilo njegovo

glavno zanimanje poleg šolskega studija tudi sokolsko delo in delo v češki agrarni stranki.

Ko se je vrnil iz Prage v domovino, je bil ves prežet z nacionalno sokolsko mislijo in s socialno kmečkim prepričanjem. Med ustanovitelji in prvimi organizatorji naše najpomembnejše in najdelavnejše kulturne organizacije »Zveze kmetijskih fantov in deklet« je bil pokojni dr. Riko Fux. Sokol in naša društva kmetijskih fantov in deklet so bila torišče njegovega nesebičnega in plemenitega dela.

Leta 1935 je bil izvoljen za narodnega poslance v Ljubljani. Po končanem mandatu se je spet vrnil v Sokola in k delu za poglobitev kmetijskega gibanja. Toda črv bolezni mu je čedalje bolj rahljajal zdravje, dokler ni delavni in zaslužni borec omahnil.

Dr. Riko Fux se je rodil v Metliki. V gim-

nazijo je hodil v Novem mestu, a visoko šolo je dovršil v Pragi. Med vojno, ko je bodril naše vojake v nacionalnem duhu in jim pomagal, kjer je le mogel, je stopil v službo pri ljubljanski občini.

Pogreb na ljubljanskem pokopališču je bil veličasten in le skromna oddolžitev vseh, ki so cenili njegovo delo.

OPOZORILO VOJAŠKIM OBVEZNIKOM

Dogaja se, da prilagajo prosilci za razne službe, bodisi privatne, bodisi državne ali banovinske, svojim prošnjam za službe »vojniško ispravu« v dokaz, da so odslužili svoj kadrski rok. To ne bi smeli, ker mora vsak obveznik imeti svojo »vojniško ispravo« vedno pri rokah. Namesto »vojniške isprave« naj prosilci prošnjam za službe prilagajo »uverjenja o odsluženem kadrskem roku«, ki jih izstavljajo v primeru potrebe občinski uradi, vojaški uradi mestnih poglavarstev in pristojna vojna okrožja. Prilaganje »vojniških isprav« namesto uverjenja povzroča, da takšen vojaški obveznik za gotov čas ostane brez svoje »vojniške isprave« in mu je zaradi tega nemogoče vnašati v »vojniške isprave« eventualne spremembe vojnega razporeda, napredovanja itd. To otežkoča posel vojnim oblastvom in celo povzroča, da se nekatere edinice v primeru potrebe ne bi mogle v vsej potrebni hitrosti aktivirati, ker obveznikom ni bilo mogoče pravočasno vnesti v »vojniške isprave« novega vojnega razporeda in jih pravočasno obvestiti o nastalih izpremembah.

POVIŠANJE MINIMALNIH MEZD

Banska oblast je danes določila nove minimalne mezde za delavstvo v tekstilni industriji. Delavci v Zagrebu, Osijeku, Varaždinu, Karlovcu in Dugi Resi bodo prejeli po 4 din na uro, po ostalih krajih pa po 3.50 din. V to mezdo pa niso štete draginjske doklade, ki pritičejo delavstvu po kolektivnih pogodbah.

PRISILNA UPRAVA

Minister za gozdove in rudnike je izdal uredbo, po kateri morajo vsa rudniška in topilniška podjetja v javnem interesu stalno obra-

Le kako to pride, da dela ni

Ne zgolj zato, da bomo jedli, temveč tudi zato, da ne bomo postopali in si grenili življenja s strašno zavestjo, da smo na zemlji odveč in da živimo od miloščine.

Na svetu je zelo bedasto urejeno: oni delajo po osem, deset, dvanajst ur na dan, a drugi postopajo leta in leta. Pa bi tako radi delali, kar koli. Za vsako delo bi prijeli, samo da bi delali, služili si kruh, čeprav trd, boren kruh, samo da bi si ga služili z lastnimi rokami. Kajti tisočkrat slajši je ta kot oni, ki prihaja od miloščine in podpore. Ej, grenek je ta kruh in grenko je biti brez dela onim, ki bi radi delali. Tu ne mislim na delomržeže, katere naj se k javnemu delu prisilijo.

Le kako to pride, da dela ni, ko je človeštvo naraslo nad dve milijardi in so z njimi narasle vsakovrstne potrebe. Kdo je kdaj slišal o brezdelju, ali brezposelnosti? Čuli smo včasih, da se je tam v Ameriki pehalo pred kako fabriko po par sto ljudi, ki so čakali na delo. Kdo je kdaj slišal, da bi mladi in izobraženi ljudje beračili? Komu se je kdaj sanjalo, da bo kdo po tolikih službenih letih odžagan zaradi štednje? Kdo je kdaj videl, da bi družinski oče beračil od hiše do hiše listke za skodelo fižola v ljudski kuhinji? Kdo je doživel, da bi ljudje stradali pri polni skledi?

Tedaj v tistih blaženih časih ni bilo tovarn, ne mašin, ne železnic, ne toliko cest, a dela in

jela dovolj. Bilo je čisto prirodno življenje. Danes imamo vsa mogoča prometna sredstva, vse mogoče potrebe, letala in nebedere, a dela ni. Mimo vsega tega izumetničenega življenja ni dela in toliko milijonov ljudi strada. A zemlja rodi prav kot v nekdanjih časih, še več in boljši sad.

Vesoljni svet kolne slabe čase in ugiba, kdaj jih bo konec. Moderni svet si beli glavo, kakšna šiba je prišla na človeštvo in države, kako to zlo odpraviti, kako ozdraviti bolne razmere, kako pomagati človeški družbi?

Glavni steber temu zlu je nepravilna družabna ureditev. Mašina v zasebnih rokah kuje kapital dan in noč in golta človeško kri. Interesu kapitala ne stoji nobena ovira na potu pri izkoriščanju delovnega naroda. Vse besede o socialni dolžnosti kapitala so bile prazne in pesek v oči. Kapital se ne zmenja za tisoče brezposelnih, za stradajoče otroke in za varnost domovine.

Zakaj ni na svetu dela? Zato, ker je toliko ljudi brez dela! Da, prav zato. Če bi vse te velikanske armade brezposelnih bile zaposlene in bi prejemale zaslužek, bi si zamogle nabavljati svoje vsakdanje potrebščine, in eno kolo bi zavrtelo drugo, tretji obrat bi zasukal četrtega in življenje bi oživel. Tako pa je ta del, ki je na cesti, raztrgan. Bori se samo za golo življenje in si ne more privoščiti prav ničesar drugega kakor to, da čaka na miloščino. Ta del torej ne potrebuje prav ničesar. Zanj so odveč vse tovarne in trgovine, vsa obrt. On nima prav nikakih potreb in je za človeško družbo mrtev. Pač pa bi ta del v svojem brezupu porušil vse tovarne, vse hiše, ves svet prekucnil in šel za vsakim ekstremom. Zato,

ker je trdno prepričan, da je on na svetu odveč, da nima pravice do udejstvovanja in niti do življenja.

Oni drugi del pa, ki dela in je, je skop, hrani in stiska, privoščiti si le najnujnejše, a prihranke zakopava v skrinjo — za slabše čase... je pa tudi dosti takih, ki ne delajo nič, a žive v izobilju, v šampancu si umivajo noge. In če dajo kak dinar brezposelnemu ali celo kovača, tedaj mislijo in so trdno prepričani, da so s tem opravili veliko človekoljubno delo.

Čemu je torej toliko ljudi brez dela? Ker jih je izpodrinil stroj. Stroj je postal zlo, a bi moral biti blagoslov, opora človeku. Njega in njegove opore se je polastil privatni kapital, ki preša iz množic novih dobičkov, ne oziraje se na ljudske množice, ki brezupno strme v hladno mašino, ki jim odjeda kruh...

Stroj vrokah privatnika, njegova neomejena svoboda v izkoriščanju delovnih ljudi in brezmejen pohlep po dobičku so glavni krivci brezposelnosti in bede delovnega človeka. (Op. ur. Na kmetih je mnogo dela in tudi precej ljudi, ki nočejo delati. To vprašanje je prav tako važno kot prvo.)

In kako najti leka temu zlu? Kako najti od pomoči? Na svoj način ga iščejo v Nemčiji, na svoj v Italiji, na tretji način si prizadevajo v Rusiji, le pri nas čakamo udani v božjo voljo vsi trpini, med tem ko bogataši delajo milijone, kupujejo palače, prisvajajo gozdove in slačijo revežem kožo s telesa.

Tomažič Lojze

tovati in ne smejo ustaviti dela brez ministrovega dovoljenja. Da bi se preprečile motnje in zastajanje dela v teh podjetjih sme minister za gozdove in rudnike postaviti prisilne uprave. Na osnovi te uredbe so bil ustanovljeni komisarijati v rudnikih Trepče, Bor in Mežica.

ZVERINSKI UMOR

Pri Sv. Barbari v Halozah so neznani razbojniki sredi noči napadli trgovčevno ženo Julijano Debeljakovo, katere mož se nahaja ta čas pri vojaki. Oboroženi s krampi in lopatami so razbojniki vdrli v hišo, zverinsko umorili trgovčevno ženo, pokradli 40.000 din gotovine in za 1000 din tobaka, razmetali pohištvo in nato pobegnili v temno noč.

Orožništvo je takoj uvedlo preiskavo in je upati, da bodo prišli razbojniki kmalu v roke pravice.

TOPLICE PRI NOVEM MESTU

Veliko navdušenje je vladalo po vseh naših vaseh, ko se je pričela borba za izvedbo agrarne reforme tudi v Auerspergovih gozdovih. Trdno smo bili prepričani, da bomo imeli po razlastitvi gozdov mali ljudje več koristi, kakor od nemškega kneza. Toda težko smo bili razočarani. V gozdovih imamo sedaj manj pravic kot nekdanj in mnogo manj koristi. Preje je bilo zaposlenih v gozdovih nad 150 malih kmetov voznikov, sedaj nima del aniti eden. Mesto zadovoljstva je zavladalo po vsem okraju silno razburjenje in nezadovoljstvo.

KDO SO GLAVNI DELNIČARJI NARODNE BANKE

Te dni je časopisje objavilo seznam glavnih delničarjev Narodne banke, o kateri se prav v tem času vrši huda borba za poddržavljenje. Največji delničarji so:

Državna hipotekarna banka 6749 delnic (100 glasov), Beograjska zadruga 4363 delnic (100 glasov), Beograjska trgovačka banka 1350 delnic (100 glasov), Vračarska štedionica 600 delnic (60 glasov), Izvozna banka 1000 delnic (100 glasov), Nikola Jocić in sin 1000 delnic (100 glasov), Poštna hranilnica 5156 delnic (100

glasov), Tihomir Panić 1500 delnic (100 glasov), Pokojninski fond uradnikov Narodne banke 2270 delnic (100 glasov), Hipotekarna banka trgovačkoga fonda 800 delnic (80 glasov), Šumadija d. d. 500 delnic (50 glasov), Činovnička banka 279 delnic (27 glasov), Vlada Teokarović 168 delnic (16 glasov), Ljuba Saračević 182 delnic (18 glasov), Smederevska kreditna banka 219 delnic (21 glasov), Beograjska založna banka 229 delnic (22 glasov), Milan Vukičević 116 delnic (11 glasov), Gradjanska štedionica 188 delnic (18 glasov), Svetozar Godjevac 500 delnic (50 glasov), Zorka Godjevac 150 delnic (15 glasov), dr. F. Gramberg 110 delnic (11 glasov), Generalna banka za trgovino in industrijo 90 delnic (9 glasov), Beograjska trgovačka štedionica 120 delnic (12 glasov), Zadruga Srbov privrednikov 150 delnic (15 glasov), Zantska banka 130 delnic (13 glasov), Katarina Jovanović 400 delnic (40 glasov), Svetislav Jovanović 50 delnic (5 glasov), Vilimian Jovanović 76 delnic (7 glasov). Poleg imenovanih je vrsta zasebnih delničarjev, ki imajo po 10 do 100 delnic, med njimi dr. Velimir Bajkić, urednik »Narodnega blagostanja«, ki ima 73 in ga. Grujić, predsednica Kosa srbskih sester, ki ima 48 delnic. Po 10 delnic dr. Milan Stojadinović in njegova soproga. Od prijavljenih 234 delničarjev, za 20. redni občni zbor, ki je bil letos v marcu jih je bilo 165 iz Beograda, ki so imeli 33.642 delnic od skupnega števila 40.390 delnic.

KMETIJSKA ŠOLA NA GRMU

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto začetkom novembra 1940. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traje eno leto, zimska pa dve zimi po 5 mesecev. To zimo, ki pride, se vrši II. tečaj zimske šole. Letos se torej sprejemajo učenci samo v celoletno šolo.

Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji. Z

Lastnoročno spisane prošnje, kolkovane z banovinskim kolkom za din 10.—, je poslati ravna-

vem tečaju, marveč po nominalni, to je za ono vsoto, ki je zapisana na vsaki delnici. V nasprotnem primeru bi država drugič sankcionirala nepravilne zasluge gospodov delničarjev Narodne banke.

Sin ustrelil očeta

V Predosljah pri Kranju se je dogodil pretekli teden zločin, ki je razuril vso Gorenjsko.

V družini Dolhar ni vladalo soglasje. Sin Tone ni hotel biti doma za hlapci. V želji da postane gospodar je sklenil odstraniti 70-letnega očeta. Tone je bil star že 30 let in bi rad začel sam na svoje. V torek preteklega tedna je vzel revolver in se splazil v očetovo spalnico. V temi se je sklonil preko svoje matere in ustrelil očeta v glavo. V naglici je pobral še očetov denar, odhitel v svojo sobo in tam oddal še en strel v divan, da bi na ta način zbudil domnevo o roparskem napadu. Takoj po strelu je pričel klicati na pomoč, odhitel je na žago in spustil vodo na turbino, da je zasvetila v hiši luč. Nato je odšel po zdravnika dr. Petriča v Kranj. Zdravnik je odpeljal s svojim avtomobilom težko ranjenega očeta v ljubljansko bolnico, žandarmerija pa je uvedla preiskavo. Sin Tone je kmalu zločin priznal. Odvedli so ga v zapore.

■ Na Angleškem se ustanavlja »šesta kolona molitve«. Kardinal Hinsley bo opremil vse katoliške angleške vojake s posebnimi križi. Denar za križe so zbrali v glavnem Židje.

Položnice

V današnje številko »Kmet. lista« smo priložili nekaterim zamudnikom poštne položnice ter prosimo vsakogar, ki je prizadet, da naročnino vsaj do konca tega meseca zanesljivo poravnava.

teljstvu banovinske šole na Grmu čimprej, najkasneje pa do 10. septembra t. l. Prošnji je priložiti:

1. Krstni list.
2. Domovnico.
3. Zadnje šolsko spričevalo.
4. Spričevalo o nornosti onih prosilcev, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake šole.
5. Izjavo staršev, odnosno varuha (banovinski kolek za 4.— din), s katerim se zavežejo plačati stroške šolanja (šolnino). Zavezati se morajo tudi, da bodo plačevali šolnino do konca šolskega leta, če bi sin ali varovanec brez opravičenega vzroka predčasno zapustil zavod.
6. Tisti, ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo štipendijo (podpore) iz javnih sredstev, morajo priložiti obvezno izjavo (banovinski kolek za din 4.—) staršev ali varuha, da bo njih sin odnosno varovanec ostal na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju pa, da povrnejo zavodu prejeta podpora iz javnih sredstev.

7. Uradno potrdilo občine:

- a) Koliko je posestvo veliko (v ha).
- b) Kolikšen je predpis direktnih davkov.
- c) Število družine, posebej koliko je še nepreskrbljenih otrok ter event. druge družinske razmere.
- d) Koliko redijo konj, goveje živine in prašičev.

Starost najmanj 16 let in najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola.

Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku. Mesečna oskrbnina znaša od din 350.— do din 100.— po premoženjskih in družinskih razmerah prosilca, in se plačuje mesečno v naprej. Prosilci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti po 6) navedeno obvezno izjavo in

Zabkar Janez:

Oj, naše dekle!

Z naporom človeka, ki hoče nekaj dokončno doznati, se je pričela z vso silo in muko truditi, da bi uzrla kaj bolj določenega.

Nenadejano so se ji oči grozno razširile, vrat se ji je podaljšal, po udih je začutila nedopovedljive občutke, prav na las podobne tistim, ki jih povzročajo krči.

»Mati, oj mati, nikar, nikar!« jo je sredi obupnega krika vrglo nazaj med blazine in spet se ji je v glavi vse raztegnilo v neznane dalje: prav natanko ji je vzbudil pogled na blazine spomin na njeno nočno plinsko dogodivščino.

Saj prav tako je videla takrat skozi te zgoščene megle tisto postavo z žalostnim obrazom, ki je rasla in rasla in se ji naposled izkazala kot lastna mati, ki ji ponuja svoje zdelane in žuljave roke, ki se iz njih tako gosto, ostro zaudarja-joče in čudno kadi.

Polagoma je pričel ta neprijetni spomin izginjati. Začutila je, da ji je na čelu nekaj hladnega obviselo. Mati je nanj položila hladnen obkladek.

»O, bože! Da sem jo morala, jaz nesrečnica, tako mlado in neobgljeno pustiti z doma med te mestne podivjance! Uničili, ugonobili so mi jo, mojo drago, ljubljeno Pepco!« se je v neizmerni tugi trgalo iz matere, ki je v skromni gostilniški izbi stala ob postelji težko bolne in nezavedne Pepce, svoje hčere.

Dr. Milan Kostić umrl

V bolnišnici v Pakracu je umrl podpredsednik SDS senator dr. Milan Kostić. Večkrat je bil izvoljen za poslanca, lansko leto pa v senat. Kot sodelavec pokojnega Svetozarja Pribičevića je bil vnet zagovornik Kmetško demokratske koalicije in vse od Radičeve smrti do sklenjenega sporazuma oster opozicionar.

Podržavljenje Narodne banke

Borba za poddržavljenje Narodne banke, ki jo je pričel dr. Bičanić in jo podpira HSS z vsemi svojimi organizacijami in časopisi se nadaljujejo.

»Gospodarska sloga« takole utemeljuje poddržavljenje Narodne banke.

»Kot Hrvati zahtevamo poddržavljenje Narodne banke zato ker smatramo, da bo po tej poti storjen korak naprej k ravnopravnosti v finančni politiki te ustanove. Ne moremo dovoliti, da na hrvatsko gospodarstvo odpade le 23.61 odstotkov eskomptnih posojil, na srbsko gospodarstvo pa 49.24 odstotkov, kakor je to bilo l. 1938. Tudi kmečki narod s polno pravico zahteva, da se v tej banki uvede red s tem, da dobi v njej država izključno besedo. To se ne da doseči samo z državno kontrolo, temveč mora država odkupiti vse delnice in likvidirati Narodno banko kot delniško družbo. Toda delnice, se ne smejo odkupiti po cenah, po katerih se prodajajo na borzi, oziroma po njego-

pod 7) navedeno občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

LJUBLJANSKI VELESEJEM

ki je s svojimi vsakoletnimi prireditvami odraz kulturnega in gospodarskega izživljanja Slovencev, je nekaj svojevrstno našega in ima ukoreninjeno tradicijo. To se je videlo letos pomladi, ko je moral biti spomladanski velesejem odložen. Vsi smo ga pogrešali. Jesenski velesejem pa bomo imeli, in sicer od 31. avgusta do 9. septembra. Obsegal bo mimo industrije in obrti tudi posebne razstave iz kulturnega in gospodarskega področja. Te razstave bodo plod dela mnogih pridnih rok, ki so se trudile in ustvarjale čez poletje. Zlata jesen bo odprla vrata do njih, zato je tudi geslo jesenskih velesejmskih prireditev »Ljubljana jeseni«.

Državna moška obrtna šola za pletarstvo v Ptujju sprejema učence obojega spola v 1. razred najdalje do 5. septembra t. l.

Ta šola ima značaj nepopolne srednje šole z nižjim tečajnim izpitom. Naloga iste je dajati učencem poleg obče vzgoje teoretično in praktično strokovno izobrazbo v pletarstvu in vrbogojstvu in jih usposobiti za pletarske pomočnike. Slednjim pomaga po dovršeni triletni učni dobi do zaslužka,

ako ne bi mogli izvrševati pletarstva na svojih domovih. Vse šolske potrebščine prejema učenci na zavodu brezplačno. Pridnim podpore potrebnim učencem se bodo po možnosti preskrbele podpore za vzdrževanje.

Vsa podrobnejša pojasnila daje upraviteljstvo šole.

KMETOVALCI!

Izšla je knjiga: Ing. Suhadolc Jože: Hlevski gnoj in gnojnica — ureditev gnojišč in gnojničnih jam, s 35 slikami in načrti.

Za vsakega naprednega kmetovalca je to neobhodno potrebna knjiga. V vseh listih je bila zelo ugodno ocenjena, kar je dokaz, da je res dobra. Ta knjiga mora biti v vsaki kmečki hiši. Prebrati bi jo moral ponovno ne samo gospodar, ampak tudi gospodinja, otroci in še drugi, ki delajo na kmetiji.

V knjigi je na kratko in na izredno poljuden način opisano vse, kar bi moral kmetovalec — in sicer prav vsak — vedeti o gnoju in gnojnici.

Ob podpori Kmetijske zbornice stane knjiga samo 8.— din, tako da si jo lahko prav vsakdo nabavi.

Knjigo dobite v vseh občinskih pisarnah ali pa pri Kmetijski zbornici v Ljubljani.

Slovenski gospodar, vzemi to knjigo,

Kmetska mladina

SV. LOVRENC

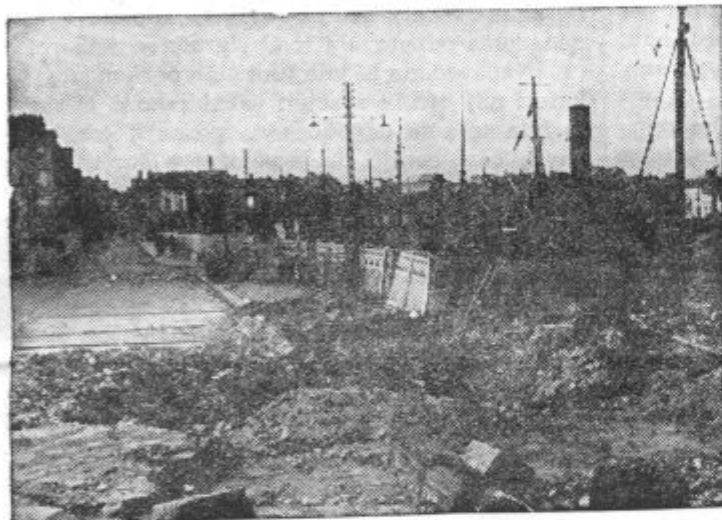
Delovanje našega Društva kmetskih fantov in deklet je v letošnji poletni dobi precej zastalo, to pa radi tega, ker je pretežna večina naših članov bila precej časa na orožnih vajah.

Vsled tega tudi klicujemo naš VII. redni občni zbor nenavadno pozno in sicer se bo vršil v nedeljo, dne 18. avgusta 1940. v prostorih gostilne tov. Senčarja v Juršincih s pričetkom ob 8. uri dopoldne.

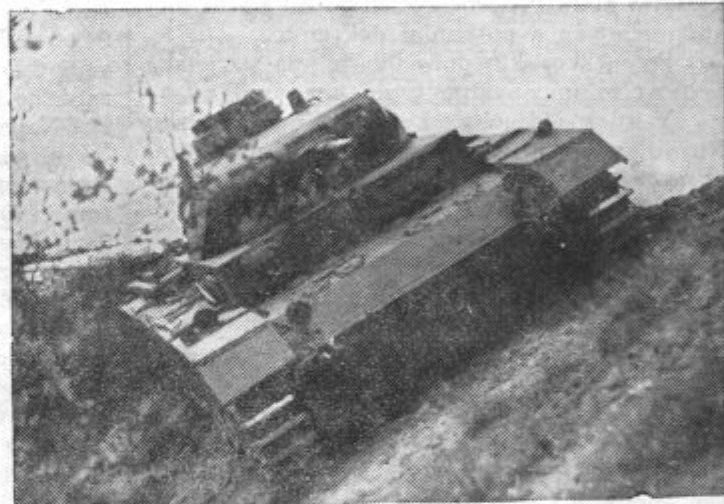
Tudi letošnji občni zbor mora kakor vsi dosedanji doprinesti novih uspehov za povzdigo prosvetnega delovanja na naši vasi.

Franc Holc

× **Prosvetni minister** je izdal pravilnik o izobrazbi otroških vrtnaric. Pri učiteljskih v Ljubljani, Sarajevu, Novem Sadu, Kragujevcu, Skoplju, Aleksincu, Cetinju in pri ženskem učiteljsku v Beogradu se v to svrhu ustanove posebni tečaji.

Levo: Takšno je sedaj pristanišče v Le Havreu — Desno: Tank na svojem strahotnem pohodu

To jadikovanje je naletelo v Pepci na neverjeten učinek.

Sicer ni vedela, kaj je vse skupaj, ali je morda res, da čuje tožni materin glas, ali pa je to vse ustvarila samo njena domišljija. Mogoče bo tudi, da se vse to ne dogaja, da samo misli, da se dogaja.

Trepetajoč po vsem telesu je znova pričela odpirati oči, ki so se zdele kot da so vkovane med težke svinčene stene. Tako s težavo je odpirala veke.

Spominjala se v hipu ni prav ničesar.

»Pepca, Pepca, najdražja Pepca! O, bog bodi zahvaljen! Spregledala je! Vode, vode! Hitro sem z vodo!« se je zveselila mati, a na glasu se je poznala velika zaskrbljenost.

Prav počasi in s težavo se je ozrla Pepca po prostoru, kjer je bila. Pred njo je vsa raztožena stala mati. Kolobarji pod očmi so kazali, da je morala v prav kratkem času mnogo težkega prebiti.

Spet je hotelo Pepco v prsih stisniti.

Kje neki je že videla te modrikaste kolobarje?

»Pustite me, gospodična Magda! Lepo prosim! Pustite me, pustite me!« se ji je ponovno razživel spomin in misel na Magdo in njene podčesne kolobarje je v duši Pepce znova odprla rano.

»Kar brez strahu in brige, Pepček! Prav nikoli več je ne boš videla in nič hudega ti ne bo mogla več storiti kakor ti že zdaj ne more. Kaj ne vidiš, da sem tudi jaz zraven mame pri tebi, Pepček nerodni!« se je oglasil prav blizu Pepce poznan in raskav moški glas.

Ponovno jo je zbadlo, prav do dna duše.

Ta glas? Pa vendar ni bil tisti odurni glas, ki je motil godbo in plesalce?

Toda kaj ji vedno roji po glavi tista čudno lepa dvorana s pari, s treskom, s temno gmoto in s kadečimi se materinimi rokami.

Čutila je, da se je nekdo nad njo previdno sklonil in duša se ji je pomirila, ko je spoznala svojega strica, ki se je zdaj sklanjal preko nje in poskušal viliti v obraz videz veselja.

Hotel se je posmejati, a prestrašen je odskočil, ko je videl, da je Pepca razrogačila svoje črne oči.

Pepca je padala v brezno in zavest jo je čedalje bolj zapuščala. Kljub temu, da je vedela, kdo se nad njo sklanja, se je vendar v njej vse zgrozilo. Tista usta, ki so se raztegovala v nasmeh, so v svojem razporu pokazala izčrpnjene zobe in Pepco je prevzel prav takšen občutek, kakor ga dobi puščavski lovec, če nenadejano zagleda pred seboj široko zevajoče žrelo razbesnelega leva, ki iz trenutka v trenutek določneje grozi, da ga požre.

Ravno tedaj je nekaj hresknilo. Vstopil je zdravnik, se tiho razpravil in vzel iz svoje torbe nekatere inštrumente.

V nadlahti je Pepco nekaj zbadlo. Zdravnik ji je vbrizgnil injekcijo.

»Živčno mrzlico ima deklica,« je polglasno pripomnil. »Samo v naravi je njen spas.«

»Gospod...« je jecnilo iz matere.

»Pst! Ne motite tišine. Le prespi se naj.«

»Toda...«

»Mir, vam pravim!« je lahno vznevoljil

zdravnik, vzel klobuk in površnik ter tiho odšel.

Počasi se je Pepca znova zavedla. V glavi jo je nekaj bodlo. Vendar je bila zdaj njena misel mnogo manj meglena kot ko se je prvič zavedla.

Niti besedice ni zinila, le iz oči so ji začele prav nalahno teči solze. Zdaj je natanko vedela, da sta pri njej mati in stric, ki jo zaskrbljeno gledata. Poskusila se je nasmehnuti, pa ni šlo. Vse preveč žalostno je to vse skupaj.

Spomin se ji je plazil v jasnost kot polž. Polahko je pričela pred njo vstajati vsa kruta resničnost. Dá, zdaj je hušknilo v njenem spominu: gospodična Magda, tisto pismo z vestjo o očetovi smrti, nočna zgodba s plinom in... tista črna gmota, ki se je izoblikovala v njeno rodno mater in roke, iz katerih se kadi.

»Kje pa je gospodična Magda?« je plašno vprašala.

»Ni je več, draga, majcena Pepca! S stricem sva se pripeljala pote kar sem v Bosansko Dubiço, ko ni bilo nikakega odgovora na vest, da ti je umrl ata. In našla sva te bolno in celo nezavedno. Pa sva te vzela od Starverjevih in zdaj si pri naju dveh tu v gostilni. Toliko, da veš. Ko boš krepkejša, pojdeš lepo z nama domov. Zdaj pa pridno zaspančkaj in nič ne skrbi.«

O, dobra mati! Vsaka mati je dobra in do srčne krvi požrtvovalna, če preti njenemu otroku nevarnost.

(Da l je)

Kaj se godi po svetu

LETALSKA BITKA NAD KANALOM

V nedeljo so Nemci z letali napadli angleško luko *Portland*. Borba je trajala ves dan.

Po nemških poročilih je bila večina ladij v luki uničenih, važne luške naprave in tanki pa zažgani.

Med tem napadom je prišlo na raznih krajih nad Kanalom do hudih spopadov med nemškimi letalci. Nemci so baje sestrelili 73 angleških letal, svojih pa pogrešajo 14.

Tudi angleška poročila vedo povedati o celodnevni letalski bitki zadnje nedelje. Angleži zatrjujejo, da so sestrelili 50 nemških letal, svojih pa pogrešajo 19. Večina angleških letalcev se je po teh vesteh srečno rešila.

V petek, soboto in nedeljo je bilo po angleških poročilih uničenih skupno 125 nemških in italijanskih letal, medtem ko so Angleži izgubili ta čas vsega skupaj le 38 letal.

Vse kaže, da so ti veliki boji v zraku prava in uvod v veliki napad na Anglijo, ki ga z raznih strani že dolgo napovedujejo.

RAZNO IZ RUSIJE

Podpredsednik ruske vlade je postal pred kratkim maršal Vorošilov, ki je bil na to mesto imenovan s posebnim dekretom.

Po moskovskih poročilih je vsa sovjetska javnost to imenovanje toplo pozdravila.

V znak vključitve Letonske v sovjetsko Rusijo so 9. t. m. opolnoči preuredili na Letonskem uro po moskovskem času. Tudi letonsko državno zastavo in grb so nadomestili s sovjetskimi odznaki.

Enako so vse to uredili na Estonskem in v Litvi. S tem je tudi na zunaj končana spojitve baltskih držav v Sovjetsko zvezo.

SLADKOR V RUSIJI

Letos so v Sovjetski zvezi posadili s sladkorno peso 1 milijon 185 tisoč hektarjev zemlje.

V tem številu ni vračunana površina zemlje, kolikor je zasajene s sladkorno peso v Besarabiji, Bukovini in po tistih krajih, ki jih

je Finska morala odstopiti po zadnji vojni Sovjetski zvezi.

AMERIKA IN VOJNA

Ameriški senat je 8. t. m. z 71 proti 7 glasovom izglasoval pooblastilo predsedniku Rooseveltu, da sme v mirnem času mobilizirati narodno gardo in rezerve okrog 400 tisoč mož.

Nasprotniki ameriškega vmešavanja v evropske zadeve so s tem doživeli hud poraz. Iz tega glasovanja je namreč razvidno, da bo senat sprejel in uzakonil tudi predlog za uvedbo splošne vojaške dolžnosti.

Kako v Ameriki narašča vojno razpoloženje, je razvidno tudi iz okolnosti, da je vlada predložila kongresu (parlamentu) v odobritev kredite 200 milijonov dolarjev za ustanovitev novih letalskih tovarn.

RUSIJA IN DARDANELE

Bolgarski profesor in politik Genov takole piše o pomenu Dardanel za Sovjetsko Rusijo:

»Po nemški okupaciji Danske in Norveške je ruska pot napram zapadu zaprta bolj kakor kdajkoli poprej. Na Daljnem vzhodu je Rusija zapahnjena po Japonski, ki hoče kontrolirati edino rusko luko Vladivostok. Murmansk na Severnem ledenem morju, čeprav je prost ledu, se le težko uporablja, a še to le v korist severozapadne Rusije.

Največji evropski del ogromne ruske zemlje je gospodarsko in geopolitično navezan na Črno morje. Toda to morje je zaprto z Bosprom in Dardanelami, ki ju drži Turčija. Gospodarji Sovjetske zveze niso nikoli pozabili velikega pomena Črnega morja in Dardanel za Rusijo. Že na konferenci v Lozani je tedanji ljudski komisar za zunanje zadeve Čičerin poudarjal, da gre 70 odst. ruske zunanje trgovine skozi morske očine. Skoraj ves izvoz ruske nafte gre čez Črno morje. Prav tako gre izvoz kovin in rud z Urala skoraj izključno skozi Dardanele. Zato je tudi popolnoma jasno, da gospodarji Kremlja, ki se nahajajo v zelo prijetnem mednarodnem položaju, načenjajo vprašanje re-

vizije določil o morskih ožinah, bolj v prikladnem smislu za Rusijo. Vprašanje režima Dardanel je odprto...«

IZGUBLJENE LADJE

Po angleških poročilih so nemška, italijanska in one nevtralne mornarice, ki so pod nemškim nadzorstvom, od izbruha vojne doslej izgubile skupno 1 milijon 172 tisoč ton ladij.

Kakor poročila o bojih na kopnem in v zraku, tako so tudi ta poročila močno različna, pač po tem, iz katerega vira prihajajo. Čeprav torej ni mogoče ugotavljati in navajati iz teh zanesljivih števil, je pa vendar res, da zahteva sedanja vojna na vseh poljih ogromne žrtve.

ITALIJA V VOJNI

Na Bližnjem vzhodu prodirajo Italijani v angleško Somalijo, ob meji Egipta pa so zbrali 250.000 mož vojske.

Vso svojo vojsko z zapande libijske meje so Italijani lahko po francoskem zlomu premestili na vzhod, tako da so sedaj vse zadevne italijanske vojne sile zbrane ob meji Egipta.

Angleška Somalija, ki meri 70 tisoč kvadratnih milj, je sedaj od vseh strani obdana od italijanskega ozemlja.

V TURČIJI

napovedujejo važne dogodke. Predsednik turške republike in predsednik turške vlade sta ondan nenadoma odpotovala iz Carigrada v Ankaru.

Napovedana je bila tudi seja parlamenta, na kateri naj bi bili sprejeti važni zakoni. Pozneje je bila ta seja odgođena na poznejši čas, vendar splošno sodijo, da je položaj v Turčiji tesno povezan z razvojem na Balkanu in z dogodki v Sovjetski zvezi, oziroma z njeno politiko na jugu in jugozapadu evropskega dela Rusije.

× **Odločba o gospodarskih pasmah kuncev.** Na predlog posvetovalnega odbora za rejo malih živali pri kmetijskem oddelku banske uprave je ban dravske banovine odločil, da se v dravski banovini priznavajo za gospodarske pasme naslednje pasme kuncev: beli angorec, sivi in beli ovnač ter sivi in beli orjak. Za te gospodarske pasme kuncev in za koze se ustanavlja enotna rodovniška knjiga za dravsko banovino. Voditev rodovniške knjige se začasno poveri

Pivarov Draš

Oh, kaj bi ne vedeli!? Saj veste, kako težko si človek prisluži kruh v Halozah, kako težko je prenašati koš na zgrbljenem hrbtu od jutra do mraka, če hočeš, da se tu in tam, vsaj za največji glad napolni želodec. Tudi Draš je to vedel in občutil, zato je nekega dne vrgel koš v listnjak in šel. Šel je za boljšim življenjem kakor ga je v mladosti užival v Halozah. Prepričan je bil, da mu na tujem ne bo treba nositi koša in da bo lažje priti vsak dan do črne kruha. Draš je torej zapustil Haloze, ker so mu bile rame vse okrvavljene in podplute, ni mogel več prenesti strašnega haloškega koša.

Lačen in utrujen od hoje se je v vročem poletnem dnevu ustavil pri Pivarovem stricu in povprašal, če bi morda hoteli hlapca. Poprosil je za kos kruha in malo pijače in tako — če bi lahko ostal pri hiši, ker je navajen delati in bi rad ostal; spotoma je zvedel, da kmetija rabi hlapca in vajeno žuljavo roko.

Gospodar je pogledal Draša, ki je ves zgrbljen in krevljast stal pred njim in ni zbujal kdove kaj upov, da bi bil zmožen za trdo delo. Draš je najbrž čutil misl gospodarja in je nerodno zjecljal:

»Za—a vs-vsakoko delo prime-primem. V Halozah sem nosil koš, zato sem grbast, ker sem že mlad moral nositi težka bremena,« je zadnje besede odločneje izgovoril in pokazal velike, zdelane in robate roke, na dlaneh pa je imel kožo za svinjski podplat debelo.

»No, pa ostani!« — je menil gospodar in porinil pred Draša hleb kruha.

Draš je hvaležno pogledal gospodarja in hlastnil po kruhu. Odrezal je čeden kos in si privezal dušo.

Od tistega dne je Draš postal Pivarov. Za Pivarovega Draša so ga klicali pozneje otroci. Pivarov Draš pa je ostal še danes.

Gospodar ga je postavil za skrbnika pri goveji živini, pozneje je dobil v oskrbo tudi konje. Ne rečem, Draš sicer ni delal velike razlike, kar se tiče dela, vse je zagrabil, povsod se vedel znajti, v kolikor je pač njegovo telo premoglo. Večkrat je pomagal gospodinji tudi pri svinjah, molzel krave, z gnojem pa sta bila neločljivo združena. Največja Draševa dolžnost je bilo kidanje gnoja v govejem in konjskem hlevu in kadar je bilo potrebno prepereli gnoj spraviti na njivo. Sploh pač, kadarkoli je bil kakšen opravček z gnojem, je Draš prišel za vile in kramp in delal. To je že res, Draš ni bil hitre narave. Počasi je pregibal svoje telo, počasi jedel in počasi delal. Vse je bilo pri Drašu počasi, toda delo je bilo kljub temu opravljeno, ker je Draš nenehno delal iz gole hvaležnosti, da mu ni bilo treba prenašati koša.

Pri postelji pa Draš ni bil posebno izbiren. Čez leto je spal v senu ali v slami, kjer ga je pač doletela noč; pozimi pa je našel svoj kot pri kravicah ali konjih, kjer je pač bilo toplejše in več prostora.

Vseh dvajset let službe pri Pivarovem stricu se Draševa življenje skoraj v ničemer ni iz-

premenilo. No, da, postal je starejši, to je res in še nekoliko bolj sključen, v lice pa so se mu vtisnile globoke in široke brazde trdega dela. Ustnici je imel nekam čudno zaobljeni in zgrbljeni, govoril je bolj težko in izgovarjal besede skozi nos, pri tem pa še seveda po haloško zavijal in pel.

Kakšne določene plače Draš ni imel izgovorjene; vsaj dobival je ni redno. Tu in tam je dobil kakšen dinar za praznike, sicer pa ob zaključku leta in kadar je gospodar imel pri roki gotovino. Zaslužek torej, poleg kruha ni bil velik. Tu in tam je dobil tudi kakšno napitnico, ob praznikih pa je v zadnjih letih odhitel ob količkaj prostem času v gozd in delal brezove metle. Z metlami si je zaslužek povečal in skrbno nosil vse dohodke v hranilnico, kjer se mu je sčasoma nabrala čedna vsotica. Malo je sicer nerodno, toda tako je bilo in kaj se hoče. Včasih je namreč Draš pobral tudi jajca po gnezdih in jih skrivaj odnesel v trgovino, izkupiček pa naravnost v hranilnico. Nad jajci je imel Draš posebno veselje in ni delal ravnno velike razlike, če je kakšno našel morda tudi pri sosedu. In čemu bi delal razliko? Jajce je vendar jajce, za vsako dobiš pol dinarja, če je dobra cena, zato je vsako dobrodošlo. Tu in tam ga je gospodar sicer zalotil pri kakšnem gnezdu, ko je basal bela jajca v svojo mazano ruto, toda kaj se hoče? Spoditi ga ni mogel, ker mu je dolgoval že za nekaj let, pri gnoju in drugem delu pa se je Draš zelo dobro izkazal.

Nekako po dvajsetih letih Draševa službe

Zvezi društev »Mali gospodar« v Ljubljani. Knjiga se vodi po določilih pravilnika, ki ga je izdelala imenovana zveza in ga je odobrila banska uprava. Kr. banska uprava bo priznavala le one živali naštetih pasem kuncev in koz za čisto-krvne in pleemnske, za katere bo izdalo rodovniške podatke vodstvo rodovniške knjige. Voditev rodovniške knjige nadzoruje vsakokratni referent za rejo malih živali pri banski upravi.

ROOSEVELT ZA UVEDBO VOJAŠKE DOLŽNOSTI

Prezident Roosevelt je nedavno izjavil:

Jaz sem odločno naklonjen predlogu zakona, s katerim se uvaja obvezen vojaški pouk izbrana moštva. Roosevelt je novinarjem še rekel, da smejo te njegove besede doslovno napisati. Znano je, da sicer Roosevelt ne dovoljuje, da bi se njegove izjave doslovno priobčevale (!)

V nadaljnjem razgovoru je Roosevelt izjavil, da zahteva sodobna obramba države totalno obrambo. Države, ki nimajo izvežbane vojske, se nahajajo v slabem položaju. Amerika je leta 1917 postavila vojsko 4 milijonov ljudi, toda ameriške čete so šele po 13 mesecih in pol lahko stopile v borbo. Igra slučaja je bila, da tedaj ni padel niti en strel na Ameriko. Sedaj pa obstojajo drugačne možnosti. Važno je tudi, da se ne preliva po nepotrebnem kri državljanov. To je pa mogoče doseči samo z dobro pripravljeno obrambo. Zaradi tega je nujno potrebna strokovna in popolna izvežbanost vseh rodov vojske.

ITALIJANSKE NAPOVEDI

Neka italijanska revija piše na naslov Anglije:

Britansko letalstvo lahko danes ugotovi in vzame na znanje sledeče:

1. Sodelovanje dominionov in čezmorskih posestev postaja čedalje manjše. Kanada ne bo več pošiljala moštva v boj. V Južni Afriki se zbirajo sile, ki so sovražno razpoložene do vojne. Narodno socialistično gibanje dobiva čedalje večji pomen. 2. V Evropi je bila Francija prva sotrudnica Velike Britanije, vržena iz boja za dolgo vrsto let. Drugi sotrudnik britanskega cesarstva, Društvo narodov, je zaprlo svoja vrata. Po propadu Francije, Belgije, Holandske, Danske in Norveške na britanskem otočju ne pada več sadje, pač pa nemške krogle. 3. Na Daljnem vzhodu London nima ničesar več iskati. 4. Sredozemski odsek je

italijanski. Dopolnilni špansko-portugalski sporazum od 30. julija pomeni ogromen preobrat v politiki, zlasti če upoštevamo tradicionalno politiko Lizbone do smernice iz Londona. 5. Na Tihem oceanu gre do stvari za Veliko Britanijo slabo in politika japonskega cesarstva je postala zelo delavna. 6. Moralna opora britanskega cesarstva so bile Zedinjene ameriške države, toda politika nevtralnosti, ki jo mora predsednik Roosevelt izvajati iz volilnih in ustavnih razlogov, gre čedalje bolj za tem, da se Zedinjene ameriške države odcepijo od britanskega cesarstva.

BLOKADA NEVTRALNIH DRŽAV

Angleško časopisje poroča, da bo razširjena in poostrena angleška blokada tudi na vse nevtralne države. Blokirana bo celokupno evropsko ozemlje. Angleški listi pravijo, da je sedaj ugotovljeno, da uvaža Nemčija življenjske potrebščine, katerih ne bi mogla uvažati, če bi bila blokada uspešna. Zato je Anglija sklenila razširiti blokada, ki bo zadela tudi nevtralne države. Vendar pa je pri tem treba uvaževati dejstvo, da ta blokada v enaki meri zadeva tudi prebivalstvo Anglije in da v tej vojni, od katere je odvisen obstanek angleškega imperija, vlada v Londonu ne more v večji meri upoštevati interesov nevtralcev, kakor upošteva interese svojega lastnega prebivalstva.

RUSKE PRIDOBITVE

Nemško glasilo v zasedni Varšavi prinaša članek o ruskih pridobitvah po sklenjeni nenapadani pogodbi z Nemčijo in po razdelitvi medsebojnih interesnih področij. V tej zvezi podčrtava »Warschauer Zeitung«, da bodo odslej Estonska, Latvija in Litva spadale v sklop Sovjetske zveze, kot 13., 14. in 15. zvezna republika. Z zasedbo bivših poljskih pokrajin, z ureditvijo meje nasproti Finski z zasedbo baltiškega obrežja in z zasedbo Bukovine in Besarabije je Sovjetska zveza znatno razširila svoje ozemlje, njeno prebivalstvo pa se je približalo 200 milijonom.

V Moskvi se nedvomno zavedajo velike koristi, ki jo ima Sovjetska zveza od sodelovanja z Veliko Nemčijo, saj so si svoje državno ozemlje brez preliivanja krvi razširili tako silno, kakor bi se bilo to zgodilo v drugačnih mednarodnih prilikah komaj po težki in zmagoviti vojni.

pri Pivarovem stricu pa se je v njegovem življenju vendarle nekaj zgodilo. Gospodar je nujno potreboval denar in ga trenutno ni mogel nikjer dobiti. Draš je imel v hranilnici pet jurjev, pa sta udarila. Gospodar je prodal Drašu na Strmcu pol orala zemlje, Draš pa je dal gospodarju svoj prihranek in tako postal posestnik zemlje daleč ven iz vasi, kjer teče steza v Kušo vas. Zadnja sicer ni bila veliko vredna, ker je steza peljala kar po sredi parcele, od zgornje strani pa jo je objemal gozd, toda Draša to ni motilo. Glavno je, da je postal posestnik, za kar je dvajset let delal, dvajset let garal, deset let zbiral jajca in vezal brezove metle, končno pa je vendarle postal posestnik.

Draš se je toplo storilo pri srcu, ko je gledal svojo zemljo in ni bil več hlapec, zato je z veliko vnemo šel na delo, da čim prej postavi hišo. Sploh pa je v Drašu nastopila velika sprememba. Nekam mlajši je izgledal in z veliko pridnostjo pobiral po cestah konjske fige. Spomlad je bila prišla in Draš in hotel posaditi krompir, pa ni imel svojega gnoja. Kaj je hotel drugega, kakor zbrati fige po cestah in kakšen kravjek kje mimogrede s travnika. Gospodar bi mu sicer prodal nekaj kvintalov gnoja, toda Draš je štedil in zbiral za hišo, ki jo mora čim prej postaviti, zato gnoja ni hotel kupiti.

Največjo spremembo pa je doživel Draš v hitrosti. Odkar je imel svojo zemljo, je bil

že zgodaj zjutraj v gozdu in rezal vejevje za brezovke, nato je hitel po cestah s samokolnico in zbral za tisti dan fige in kravjeke, nato pa zopet v gozd, kjer je zbiral les za svojo koč. Nekaj je sicer za koč dobil lesa na lepo besedo, nekaj pa je tudi tako — mimogrede priromalo na njegovo zemljo, dokler končno ni bila koč za vasjo postavljena. Tu in tam se je kateri jezil, če je Draš odnesel kakšno smreko ali kaj podobnega, ali nič si niso mogli pomagati. Kaj so hoteli revežu, ki se s tako težavo postavlja na noge.

Odkar je Draš prebival v svojem domu in na svoji zemlji, je iz dneva v dan čutil, da mu še veliko kaj manjka. Za ostanek prihranka si je kupil kozo, da bo nekaj gnoja tudi doma prišlo na kup, za žago, ki jo je nujno rabil, pa ni bilo več niti pare. Pomislil je na metle, da bi jih na hitro roko zvezal in prodal, toda Jerina mu je zapretil, če ga še enkrat najde v njegovem gozdu uničevati mlade breze, mu odrobi pisker pri vratu, kje dalje iskati brezovo vejevje pa sedaj v delu ni imelo pomena. Stopil je skrivaj k Matjaževim in izmaknil še dokaj pripravno žago, pri Potezinovih pa je kar tako, niti mislil ni na sekiro, izmaknil srednje veliko sekiro. Na ta način je oskrbel najnujnejše orodje. Manjkalo mu je še kladivo in kosa, kar pa ni mogel kar tako zlepa dobiti v roke. Spomnil se je na tesarja, ki mu je pomagal postaviti streho in ob nekem deževnem dnevu, šel je mimo, kladivo je namreč slučajno

Iz naših krajev

× **Trgovinski minister** je prepovedal izdelovanje gumijastih obutev in gumijastih delov za obutev. Ukrep je bil izdan zaradi pomanjkanja surovin.

× **Dva prebrisana tatova** sta ukradla v trafiki Ivane Dolinarjeve v Ljubljani za 16.000 din raznih kolkov.

× **V Ivanjkovcih** je umrla pretekli teden soproga zaslužnega narodnega in gospodarskega delavca Lovra Petovarja, gospa Katinka. Vrli ženi in vzorni materi bomo ohranili časten spomin, težko prizadeti družini pa izrekamo naše sočustvovanje.

× **Požar na Dolenjskem.** V Goriški vasi pri Škocijanu je požar uničil vsa gospodarska poslopja, hleve in kozolce kmetu Jožetu Ruparju in kmetici Jožefi Cvetovi. Škoda znaša nad 250.000 din.

× **Zalego kač so odkrili** pri podiranju neke stare hiše v Humnih pri Mostarju. Delavci so pobili 180 gadov in prav toliko jih je pobegnilo. Nekatero kačo so bile težke nad 7 kg.

× **V bližini postaje Dobove** je vlak povozil kmetijski voz in ga popolnoma zdrobil ter ubil oba konja. Voznik Franc Keržan je k sreči ostal živ.

× **Na glavo hajduka Milutina Vojvodića** iz Črne gore je bila razpisana nagrada 10.000 din. Te dni so pričakali orožniki hajduka v za-

„EKONOM“

F. K. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši) Telefon interurban 25—06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. **Mlevske izdelke:** pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. **Poljske pridelke:** krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. **Stalna zaloga** vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čiljskega solitra itd.), cementa in drugo **glavno zastopstvo** za Slovenijo opekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

ležalo ob potu, pa ga je pobral in odnesel domov. Če bi mu kdo rekel, da ne sme, bi ga pustil, tako pa je prišel tudi do kladiva.

Odslej je izrabil vsako priložnost ob priliki praznikov, rojstnih dnevo, zlasti pa na tepežni dan in hodil čestitat in beračit, brezove metle pa je odslej delal iz vejevja, ki ga je dobil na slaptinski strani. Z veliko skrbnostjo je začel zopet nabirati dinarčke, da je njegov kupček v hranilnici zopet začel rasti. Hrepenel je, da bi v njegov hlev poleg koze mogel postaviti tudi kravo in kakšno svinčo, ker je revež zadnji čas večkrat stradal mast, pa je moral kisló repo in fižol jesti nezabeljeno, kar je bilo ne glede na njegovo skromnost, vendarle zelo nerodno in neokusno.

Tretje leto njegovega samostojnega gospodarstva se je Draš odločil in tudi napravil, kar je mislil. Posadil je šmarnico okrog koč in se zadovoljen pobahal proti ljudem:

»Ja nemo samo vode pija!«

Ko se je leto nagnilo v četrto zimo, odkar je bil na lastni zemlji, je Draš občutil potrebo, da bi postavil v sobo pravo lončeno peč iz glin. Njegov štedilnik, ki je izpuščal več dima kot toplote, bo morala zamenjati peč. Zeblo ga je, reveža. Zvečer je sicer naložil v štedilnik ko pa je zaspal, je s spāncem vred utonila tudi toplota. Draš se je radi tega z vso vnemo pripravljal, da bi še pred novim letom postavil v hiši peč. Rekel je, da se vsaj v januarski zimi mora greti pri topli peči,

sedi in ga ustrelili. Ljudstvo se je oddahnilo, ko je zvedelo za hajdukovo smrt.

× **V rudniku lignita** v bližini Kraljeva se je pripetila težka nesreča. Plast zemlje se je sesula v rov u premogovnika in zadušila tri rudarje, dva pa nevarno poškodovala.

× **V Crikvenici so odkrili** doprsni kip Stjepanu Radiću. Odkritje spomenika se je izvršilo ob navzočnosti vodstva HSS, predstavnikov oblasti in drugih hrvatskih odličnikov.

× **Stanje Narodne banke.** Izkaz Narodne banke zaznamuje za 31. julij povečanje obtoka bankovcev za 176 na 12.179 milijonov dinarjev. Lani ob tem času je bilo v obtoku 7354 milijonov. Zlata podlaga v stvarni vrednosti znaša 3657 milijonov din in znaša kritje obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz 25.89 odst.

× **Na Bledu** letos dolgo ni bilo večjega tujskega obiska zaradi hladnega in deževnega vremena. Zadnje dni pa je postalo vroče in Bled je oživel. Sedaj se nahaja tu okrog 1500 gostov. Na Bledu se nahajajo tudi skoro vsi tuji poslalniki in večje število ministrov.

× **Nesreča.** V bližini Omiša na Jadranskem morju je utonil Gregor Jager. Vozil se je v jadrnici po morju s svojo ženo. Močan veter jima je čoln prevrnil in oba sta padla v morje. Mož je utonil, ženo pa so ribiči, ki so prihiteli na pomoč, rešili.

× **Smrt župnika Lovka.** Na otoku Pagu je pastiroval 28letni župnik Mirko Lovko. Verniki so ga spoštovali in ljubili, kakor še nobenega duhovnika. Koncem julija se je odpeljal v spremstvu dveh ribičev k Sv. Magdaleni pod Velebitom, kamor se je namenil obhajati. Ko so se vračali, je burja prevrnila jadrnico in vsi trije potniki so utonili. Župnik Lovko je bil doma iz Cerknice na Notranjskem, kjer živi še njegova užaloščena mati.

× **Letošnja letina** sončničnega semena obeta biti zelo bogata in računajo, da bomo dobili iz njega okrog 2000 vagonov olja. S sončnicami je posejanih približno 30.000 ha in bo znašal pridelek semena 8000 vagonov, kar bo dalo 2000 vagonov olja.

Iz tujine

■ **Nemške oblasti** so razpustile Mohorjevo družbo v Celovcu, češ, da je prekoračila delokrog svojih pravil, kajti izdajanje in širjenje leposlovnih knjig ne spada v dušnopastirske posle, marveč je to prosveten delokrog. To pa je po veljavnih predpisih verski organizaciji prepovedano.

■ **Poslanska zbornica v Mehiki** je soglasno sprejela zakon o splošni vojaški obveznosti. Sprejet je bil tudi sklep o ustanovitvi vrhovnega sveta za narodno obrambo.

■ **Anglija** je do sedaj naročila v Ameriki za 2 milijardi dolarjev vojnega materiala. Od tega je dobila šele polovico.

■ **V kronštadtskih ladjedelnicah** so spustili te dni v morje novo veliko oklopnico »Lenin«. V treh mesecih bodo ladjo oborožili in opremili ter jo dodelili sovjetski mornarici.

■ **Ameriška vlada** je sklenila zasesti obalo Grenlandije in organizirati na njej obrambo, da se prepreči napad kake neameriške sile. Na Grenlandijo je bilo odposlanih večje število transportnih ladij s topovi. Prevozne ladje spremljajo bojne ladje.

■ **Na londonskih kolodvorih** so odstranili steklene strehe in jih nadomestili s klobučevinastimi. Oblasti so izvedle te ukrepe, da bi zmanjšale učinek morebitnih napadov sovražnih letal na angleške postaje.

■ **Prepovedana komunistična propaganda.** Švicarske oblasti so prepovedale udejstvovanje vsem komunističnim, anarhističnim in trockiističnim organizacijam. Kršitev prepovedi, se bo kaznovala z zapornim do 3 let.

■ **Iz severnih držav** je odpotovalo te dni zadnjih 700 ameriških državljanov v svojo domovino. Na ladjo so se vkrcali v finski luki Pečengi.

■ **Protižidovske demonstracije** so se pripetile po večjih francoskih mestih. Pri židovskih izložbah so demonstranti razbili šipe in pometali na tla napisne table.

■ **Rumunska vlada** je prepovedala sleherni izvoz kmetijskih pridelkov iz Romunije. Rumunska letina je bila letos najslabša od vseh povojnih let. Zato bodo sledili še drugi ukrepi glede pšenice in moke, ki naj bi preprečili pomikanje kruha v prihodnjem letu.

■ **V Indiji** se pojavlja močno gibanje za popolno osvoboditev in ošamosvojitve od angleškega imperija. Voditelji osvobodilnega gibanja izjavljajo, da mora končati sedanja vojna s popolno neodvisnostjo Indije. — Na železniški progi med Kalkuto in Daccao v Indiji se je pripetila te dni huda železniška nesreča. Dva vlaka sta trčila skupaj. Ubitih je bilo 30 potnikov, 70 pa težje ranjenih.

■ **Na Tihem oceanu** je pričelo sovjetsko brodovje z velikimi manevri. Manevrov se udeležujejo vse edinice ruskega brodovja na Daljnem vzhodu.

■ **Najnovější potres** v Turčiji je porušil v okraju Josgadu okrog tisoč hiš in zahteval nad 1200 človeških žrtev.

Sejmi

SEJMI:

19. avgusta: Kalobje, Pilštanj Mursko Središče.
20. avgusta: Metlika, Blagovica p. Kamniku, Mihajlovec, Cistercijanski samostan v Stični, Ptuj, Ormož, Dol. Lendava.
21. avgusta: Ljubljana, Celje, Ptuj, Trbovlje, Dokležovje.
22. avgusta: Šmihel-Stopiče, Litija, Nova vas, Turnišče.
23. avgusta: Maribor.
24. avgusta: Št. Jernej, Kočevje, Legrad, Javorje pri Litiji, Velenje, Brežice, Celje, Trbovlje, Laško, Murska Sobota, Rogatec, Slov. Bistrica, Trbegovci.
25. avgusta: Begunje p. Logatcu, Loka pri Žusmu

„Kmetški list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lanene tropine ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi najugodnejše kupite pri domačem podjetju

„MEDIC - ZANKL“

tovarne olja, lakov in barv — družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić — Centrala v Ljubljani, podružnica v Mariboru — Ekspoziture v Beogradu in Novem Sadu — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Razne vrste

zdravilnih zelišč

kupuje po najvišjih dnevnih cenah

KMETIJSKA DRUŽBA r. z. z o. z., LJUBLJANA
Novi trg 3

Zahtevajte informacije — pošljite vzorce in ponudbe

Kmetški hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257

Brzjav: „Kmetškodom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive **4 do 5%** obrestuje po **4 do 5%** Za vse vloge nudi popolno varnost! **Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!**